

Een voedselbank in Dordrecht

FOTO: MARIJN FIDDER/ANP

SAMENLEVING

Gemeenten willen een minder strenge participatiewet

Elfanie toe Laer
Amsterdam

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten pleit voor minder geldzorgen en meer kansen voor alle inwoners. Daarvoor is wel een minder strenge participatiewet nodig. Maar ook de uitvoering van die wet kan wel wat verbeterd worden, vinden deskundigen.

De wet uit 2015, bedoeld om zoveel mogelijk bijstandsgerechtigden en arbeidsgehandicapten te begeleiden naar werk, leidt al lang tot frustratie. Het grootste probleem is volgens critici het wantrouwen waarmee de regelingen doorspekt zijn. Talloze controles en verplichtingen leiden ertoe dat burgers makkelijk fouten maken bij het aanvragen van hulp. Hierdoor komt het vaak voor dat zij geen of verkeerde steun krijgen, of worden geoormerkt als fraudeur.

Met de formatieonderhandelingen in aantocht, is het moment gekomen om de wet te

als er geen goede hulp is, komen we nog dieper in de problemen en lopen de maatschappelijke kosten op.'

Blokker geeft het voorbeeld van een moeder die vanwege huiselijk geweld op straat komt te staan: 'Zij vraagt een urgentieverklaring aan voor een huurwoning, krijgt die niet, belandt in de vrouwenopvang, komt in psychische nood en stopt met werken.'

Of het echt nodig is om de participatiewet fundamenteel te hervormen, is de vraag. Blokker: 'Er zijn uitzonderingsmogelijkheden. Het is de truc om daarvan gemeengoed te maken. Dan krijgen gemeenten ruimte om te bepalen wat goed is voor mensen én voor de overheidsfinanciën.'

Terugkomend op de moeder in de vrouwenopvang: 'Als je haar woonurgentie geeft, scheelt dat al snel zestigduizend euro aan maatschappelijke kosten. Ongelijke gevallen moet je soms ongelijk behandelen.'

Nazima Abdoelkadir, senior consultant bij adviesbureau Adlasz, deed onderzoek naar de toepassing van de Participatiewet. Volgens haar valt er ook aan de uitvoeringskant daarvan veel te verbeteren. Als het gaat om het begeleiden van mensen naar betaald werk, hebben gemeenten vaak geen overzicht, zo signaleert zij: 'Zij weten bijvoorbeeld lang niet altijd hoeveel mensen snel kunnen doorstromen naar werk, of wie meer steun nodig heeft. Concrete doelstellingen en inzicht in de kosten ontbreken.'

Dat mensen die aanspraak maken op bijstand, veel informatie moeten aanleveren, iets waarop vanuit gemeenten veel kritiek is, plaatst Abdoelkadir ook in perspectief: 'Als de plicht om bepaalde inlichtingen te verstrekken versoepeld of afgeschaft wordt, zullen mensen bijstand krijgen die daar geen recht op hebben. Ook dat zal leiden tot maatschappelijke onrust.'

Volgens Rutger Groot Wassink, wethouder Sociale Zaken in Amsterdam, zitten er verkeerde prikkels in de participatiewet. 'De focus ligt nu op het aan het werk helpen van mensen die snel aan het werk kunnen. Daardoor worden andere groepen onvoldoende ondersteund.' De GroenLinks-wethouder heeft goede hoop dat de wet door een volgend kabinet hervormd zal worden. 'Want het doel dat meer mensen gaan participeren, wordt nu onvoldoende bereikt.'

Bestaansminimum moet onder nieuw kabinet omhoog, bepleiten gemeenten in een advies

hervormen, stelt de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. In een document dat de gemeenten naar het kabinet stuurden, schrijven zij ruimte nodig te hebben om 'passende ondersteuning' te kunnen bieden.

Het sociale domein, waaronder alles valt wat gemeenten doen om inwoners gezond en aan het werk te houden, moet niet worden gezien als kostenpost, stelt de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Door dit thema te behandelen als investeringsmogelijkheid, zal de zorgvraag afnemen en dalen uiteindelijk de kosten.

Daarmee is Eelke Blokker het eens. De oprichter van kennisbureau Instituut voor Publieke Waarden, richtte in Den Haag het Sociaal Hospitaal in, een initiatief om Hagenaars die diep in de problemen zitten te helpen. Maatwerk is het toverwoord, benadrukt hij: 'Iets begint vaak als een probleem van onszelf, maar